Čtvrtek, 28. listopadu 2019

P9_TA(2019)0082

Opatření k řešení dopadů rozhodnutí WTO ve sporu týkajícím se společnosti Airbus na evropské zemědělství

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 28. listopadu 2019 o opatřeních k řešení dopadů rozhodnutí WTO ve sporu o Airbus na evropské zemědělství (2019/2895(RSP))

(2021/C 232/10)

Evropský parlament,

— s ohledem na rozhodnutí, které dne 2. října 2019 přijal rozhodce Světové obchodní organizace (WTO) ve sporu o dotace pro společnost Airbus (DS316) a kterým se povoluje uvalení amerických protiopatření na vývoz z EU v hodnotě 7,5 miliardy USD (6,8 miliardy EUR),

— s ohledem na formální rozhodnutí, které dne 14. října 2019 přijal Orgán WTO pro řešení sporů a kterým tato protiopatření schválil,

— s ohledem na rozhodnutí USA zavést k 18. říjnu 2019 novou valorickou celní sazbu ve výši 25 % na některé zemědělské produkty a některé nezemědělské produkty a valorickou celní sazbu ve výši 10 % na nezemědělské produkty,

— s ohledem na příslušné články nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1144/2014 ze dne 22. října 2014 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 3/2008 ([1]) (dále jen „nařízení o propagaci“) a na prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 18. listopadu 2019 o přijetí pracovního programu informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích na rok 2020,

— s ohledem na příslušné články v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty ([2]) (nařízení o společné organizaci trhů),

— s ohledem na čl. 132 odst. 2 a 4 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že Spojené státy jsou pro zemědělské produkty vyvážené z EU-28 destinací číslo jedna, přičemž v roce 2018 dosáhl vývoz do této země 22,3 miliardy EUR, a je tudíž nenahraditelným trhem co do hodnoty i objemu;

B. vzhledem k tomu, že nová cla, která odpovídají 1,1 miliardy EUR, zasáhnou vývoz zemědělsko-potravinářských výrobků v hodnotě 4,3 miliardy EUR (60 % celkové hodnoty protiopatření);

C. vzhledem k tomu, že hlavními zeměmi, na které rozhodnutí USA dolehne, jsou Spojené království, Francie, Španělsko, Itálie, Německo a Irsko, přičemž jeho negativní vliv pocítí i zemědělsko-potravinářská odvětví v dalších členských státech EU;

D. vzhledem k tomu, že tyto americké sankce jsou namířeny zejména na zemědělské produkty, které jsou emblematickými produkty EU, mají velmi vysokou přidanou hodnotu a často jsou chráněny v rámci režimů jakosti EU (víno a lihoviny, například čistá sladová whisky, olivový olej a mléčné výrobky, například máslo a sýry);

([1]) Úř. věst. L 317, 4.11.2014, s. 56.
([2]) Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671.

E. vzhledem k tomu, že se nově zavedená cla, byť v menší míře, vztahují i na jiné zemědělské produkty, jako jsou stolní olivy, vepřové maso, káva, sladké sušenky, zpracované ovoce, citrusy, mušle, likéry a kašmírská vína;

F. vzhledem k tomu, že zemědělci a hospodářské subjekty v zemědělsko-potravinářském řetězci jsou po ruském embargu znovu obětí nezemědělského obchodního konfliktu, na která nemají vliv, a že rozhodnutí americké strany uplatňovat tato cla může platit na neurčito, dokud členské státy nevyhoví rozhodnutí WTO ve sporu o Airbus;

G. vzhledem k tomu, že americká protiopatření přidají na ekonomické a právní nejistotě pro evropské producenty v odvětví, které se již ze své povahy vyznačuje velkou kolísavostí, a vnesou další nestabilitu na vnitřní trh EU, který se již nyní musí potýkat s narušením způsobeným ruským embargem a připravovat se na ekonomické důsledky možného odchodu Spojeného království z EU;

H. vzhledem k tomu, že USA mohou v souladu s ustanoveními amerického práva uplatnit v oblasti cel tzv. karuselový přístup (pravidelné revize seznamu produktů podléhajících clu), který by měl dominový efekt na další produkty a umocnil by ekonomické důsledky protiopatření, ale současně by měl i nepřiměřený dopad na zemědělsko-potravinářské odvětví;

I. vzhledem k tomu, že ve sporu o dotace pro Boeing se na rozhodnutí WTO stále čeká;

J. vzhledem k tomu, že v případě některých odvětví, jako např. stolních oliv (na které se uplatňují americká cla již od listopadu 2017) a olivového oleje, rozhodnutí USA ještě více ohrozí křehkou situaci na vnitřním trhu, která zde již panuje, zatímco u jiných odvětví, jako je odvětví vína, whisky a mléčných výrobků, hrozí, že způsobí vážné celkové narušení trhu; vzhledem k tomu, že uvedené rozhodnutí by tudíž ohrozilo růst, investice a tvorbu pracovních míst a vedlo by k významné ztrátě konkurenceschopnosti a podílu na trhu, které se budovaly dlouhá léta, přičemž bude velmi obtížné se z této ztráty vzpamatovat;

K. vzhledem k tomu, že tato cla povedou k výraznému zvýšení cen pro spotřebitele a k ekonomickým ztrátám a ke ztrátám pracovních míst ve firmách na obou stranách Atlantiku a v konečném důsledku z nich budou mít prospěch producenti mimo EU a USA;

L. vzhledem k tomu, že podle stávajících pravidel EU nelze přeprogramovat již schválené propagační kampaně zaměřené na americký trh a některá opatření, která již byla přijata k propagaci produktů velmi vysoké hodnoty, se v případě, že budou uplatněna americká cla, mohou ukázat jako neúčinná;

M. vzhledem k tomu, že zemědělství EU, které je již ze své povahy v určitých specifických ohledech velmi citlivé, je stále více součástí mezinárodních trhů, čímž je ještě patrnější důležitost konstruktivních obchodních vztahů vůbec i zachování potravinového řetězce s vysoce kvalitní produkcí, která odpovídá poptávce ze strany zákazníků;

1. vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že zemědělsko-potravinářské odvětví EU čelí v celém zemědělsko-potravinářském řetězci vedlejším škodám, které zapříčinilo rozhodnutí Spojených států zavést protiopatření vůči Evropské unii v důsledku sporu o Airbus; považuje za nepřijatelné, že zemědělské odvětví musí nést značnou část nákladů na právní spor, který vznikl ve zcela nesouvisejícím odvětví; vyjadřuje politování nad rozhodnutím uvalit cla na tak mnoho zemědělských produktů;

2. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že USA neprojevily zájem v reakci na snahy EU nalézt včas ještě před uplatněním celních sazeb společné řešení; zdůrazňuje své znepokojení ohledně toho, že Spojené státy v souvislosti s dlouhodobým sporem týkajícím se podniků Airbus a Boeing stále odmítají spolupracovat s EU na hledání časově případného řešení pro letecký průmysl obou stran;

3. podporuje Komisi v jejím úsilí a naléhavě ji vyzývá, aby se i nadále snažila nalézt řešení založená na vzájemné dohodě, která by zmírnila stávající napětí v obchodních vztazích mezi oběma stranami;

4. zdůrazňuje, že je nezbytná koordinovaná a jednotná reakce EU zejména vzhledem k tomu, že cla jsou pojata tak, aby různé členské státy postihla nerovnoměrně, ve snaze vnést rozkol do postoje Unie;

Čtvrtek, 28. listopadu 2019

5. vyzývá Komisi, aby úzce monitorovala zemědělsko-potravinový trh EU s cílem včas zachytit narušení způsobená uplatňováním těchto celních sazeb, kumulativní účinky s vývojem na jiných trzích, včetně vlivu pokračujícího ruského embarga, a dominový efekt vyvolaný produkty, které byly z potravinářského řetězce vytlačeny;

6. naléhavě vyzývá Komisi, aby prošetřila dopad těchto protiopatření na postižená odvětví a na vnitřní trh a v případě, že to bude opodstatněné, aby v souladu s pravidly WTO a v mezích rozpočtu urychleně uvolnila podporu pro nejhůře zasažená odvětví; vyjadřuje v této souvislosti hluboké politování nad nedostatkem odpovídajícího financování za tímto účelem v rozpočtu na rok 2020;

7. vyzývá Komisi, aby zvážila využití nástrojů v rámci jednotné společné organizace trhů, jako jsou režimy podpory soukromého skladování a stažení z trhu, a jakékoli nové nebo jiné dostupné nástroje a příslušná opatření s cílem vypořádat se s narušením, k němuž na vnitřním trhu dochází;

8. vítá oznámení Komise o tom, že bude revidovat stávající sekundární právní předpisy, jež pokrývá jednotná společná organizace trhů, s cílem umožnit hospodářským subjektům prodloužit propagační kampaně v USA a umožnit větší pružnost ve způsobu vedení současných propagačních kampaní v třetích zemích, aby hospodářské subjekty mohly lépe reagovat a posílit své akce v USA a aby zabránily dopadu na spotřebitele, nebo aby se v případě potřeby mohly přeorientovat na alternativní trhy tím, že přeprogramují aktivity, které již byly schváleny pro trh ve Spojených státech; žádá Komisi, aby tyto změny zavedla co nejdříve a aby přijala dodatečná opatření s cílem zajistit větší flexibilitu při řízení propagačních kampaní v rámci nařízení o propagaci;

9. zdůrazňuje, že sankce USA jsou mimořádné a že je hospodářské subjekty nemohly předvídat ani zvládnout; žádá proto Komisi, aby pravidla pro kontrolu a audit přizpůsobila tak, aby hospodářské subjekty nebyly penalizovány v důsledku nevyhnutelných úprav, které budou muset provést ve prospěch propagačních opatření nebo s cílem neprovést propagační opatření, která byla již naplánována;

10. vyzývá Komisi, aby provedla horizontální informační a propagační opatření, která mohou mít podobu misí na vysoké úrovni a účasti na veletrzích a výstavách mezinárodního významu a která se zaměří na zlepšení vnímání dotčených produktů a na posílení jejich propagace, v souladu s článkem 2 a 9 nařízení;

11. konstatuje, že z důvodu tohoto specifického tržního problému by Komise měla zvážit použití ustanovení článku 15 a 19 propagačního nařízení s cílem podpořit hospodářské subjekty, které budou muset zvýšit úsilí, aby vstoupily na trh USA, a s cílem pomoci zmírnit překážky, které jim ve vstupu brání;

12. žádá, aby Komise v rámci dostupných rozpětí schválila dodatečné výzvy k předkládání návrhů a současně zvýšila příděly prostředků na propagaci pro rok 2019 vzhledem k tomu, že prostředky ročního rozpočtu již byly vyčleněny, aby se tak zabránilo prodlevám a bylo možné rychle reagovat na protiopatření Spojených států;

13. podporuje zlepšení horizontálního propagačního nařízení a zároveň využívání odborných znalostí místních úřadů na podporu obchodu s cílem poskytnout podporu hospodářským subjektům při rozšiřování a upevňování jejich postavení na trzích třetích zemí a při nacházení nových odbytišť pro produkty z EU s ohledem na reformu společné zemědělské politiky (SZP) a budoucí revizi propagačního nařízení;

14. zdůrazňuje, že za těchto okolností je životně důležité zabránit dalším škrtům v rozpočtu SZP a nadále usilovat o reformu krizové rezervy SZP vzhledem k tomu, že zemědělské odvětví stále více postihuje nestálost a politicky motivované mezinárodní krize, které vyžadují důraznou a účinnou rozpočtovou reakci;

15. zdůrazňuje, že je třeba diverzifikovat vývozní trhy a zabezpečit přístup na trh pro zemědělsko-potravinářské produkty postižené americkými cly tím, že budou odstraněny přetrvávající technické překážky, které bránily hospodářským subjektům v tom, aby plně využívaly vývozní možnosti v rámci jiných obchodních dohod;

16. opakovaně zdůrazňuje svůj závazek ve prospěch volného obchodu a otevřených trhů vzhledem k tomu, že se tak rozšířily ekonomické možnosti a možnosti zaměstnanosti pro četné malé a střední podniky v USA a v EU, a zdůrazňuje význam konstruktivních obchodních vztahů, které jsou vzájemně prospěšné pro EU i pro USA;

17. zdůrazňuje svou podporu zachování obchodního systému založeného na pravidlech a podporu pro WTO jakožto instituci, a zároveň uznává, že je nezbytná komplexní reforma, zvláště pokud jde o Odvolací orgán WTO;

18. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.